

'Een van de grappigste en meest ontroerende boeken ooit.'
- Evelyn Evertsen, Boekhandel Westerhof

10+

DE JONGEN DIE IEDEREEN LAAT LACHEN

Helen
Rutter

BILLY
BONES

De jongen die iedereen laat lachen

DE JONGEN DIE IEDEREEN LAAT LACHEN

Helen Rutter

Vertaald door Mijke van Leersum
& Joyce Bekkers

**BILLY
BONES**

AHOOOY!

Wat supergaaf dat jij in *De jongen die iedereen laat lachen* gaat beginnen!

Bij BILLY BONES vinden we het belangrijk dat kinderen met veel plezier een boek oppakken. Lezen is namelijk niet alleen heel leuk, maar ook nog eens heel belangrijk. Wist jij bijvoorbeeld dat jouw lichaam zich ontspant als je leest? Hartstikke gezond dus!

En nog een leuk feitje over het boek dat jij nu vasthoudt: wist je dat schrijfster Helen Rutter dit verhaal geschreven heeft voor haar zoon, Lenny, die net als Billie stottert? Ben je ook zo benieuwd hoe een stotterende jongen die cabaretier wil worden zijn grootste droom najaagt? Begin dan snel met lezen!

Wij zijn heel benieuwd wat jij van *De jongen die iedereen laat lachen* vindt. Wil je ons dit laten weten? Dat vinden we hartstikke leuk! Laat je dan ook weten welk grapje jij het leukst vond? Je kunt ons een mailtje sturen via info@billybones.nl.

HEEL VEEL LEESPLEZIER!

BILLY BONES

BILLY BONES
Vliegtuigstraat 6-H
1059 CL Amsterdam

BILLY BONES is een imprint van MEIS & MAAS

Eerste druk, januari 2021

Oorspronkelijke titel: The boy who made everyone laugh

Tekst © Helen Rutter, 2021

Vertalers © Joyce Bekkers en Mijke van Leersum, 2021

Illustrator © Andrew Bannecker, 2021

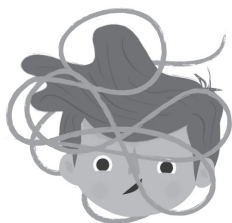
Gebruik van illustraties in overeenkomst met Scholastic Ltd.

The moral right of the author has been asserted.

ISBN: 9789463850469

NUR: 283

www.billybones.nl

HOOFDSTUK 1

**Ik denk dat ik een vakbond ga oprichten voor
brandweermannen.**

Zij hebben ook recht op een rookvrije werkplek!

Alles wat ik zeg is belangrijk. Dat zegt mijn moeder tenminste. Soms moet ik dat hardop van haar herhalen. Supergênant. Als ik dingen hardop zeg, wordt het al gauw gênant.

Dat ben ik nu aan het doen. Aan het oefenen. Steeds weer opnieuw oefenen voor de spiegel. Ik sta best vaak voor de spiegel, hier klets ik het meest. Terwijl mijn ogen worden dichtgeknepen en mijn kaak verstijft, zonder dat ik dat wil.

‘I-i-ik ben B-B-B-Billie Piieters e-e-e-en ik stotter. Ik ben Billie Pieters en ik stotter. Ik been Biiiilllie en ik s-s-s-s-stotter.’

Als ik het zeg zónder te stotteren, word ik knalrood. Alsof ik lieg tegen mijn spiegelbeeld. Als ik wel blijf hangen,

word ik ook rood, omdat tegen jezelf stotteren in de spiegel best stom is. Maar mijn logopedist heeft gezegd dat ik moet oefenen. Dus dat doe ik. HEEL VAAK.

Deze ene zin zeg ik alleen hardop als ik in mijn eentje op mijn slaapkamer ben en nooit tegen andere mensen. Ik zou willen dat ik nooit zou hoeven uitleggen dat ik een spraakstoornis heb. Maar het helpt als nieuwe mensen het al weten. Dan hoeven ze zich niet meer af te vragen wat er mis met me is. Sommige mensen doen er vreselijk lang over. Het is moeilijk om aan te zien hoe ze proberen hun gezicht in de plooi te houden. Je ziet aan hun blik dat ze nadenken over wat er aan de hand is. Ze vragen zich af of het een grap is. Was dat maar zo.

Dat oefen ik ook. Grappen. Ik ben DOL op grappen. Woorden op een andere manier gebruiken. Mensen verrassen met een onverwachte wending. Lachen om mijn spiegelbeeld.

‘W-w-w-wat zeeegt een aalpaca in de dierentuin a-a-a-als hij je nieeet verstaat? L-l-lama zitten.’

Hoe kan ik grappig zijn als ik niet eens normaal kan praten? Het is niet makkelijk om een grap te vertellen als je niet uit je woorden komt. Ik verpest ze vaak zelf al. Heel irritant. Ik kijk soms wel urenlang naar cabaretiers op YouTube. Hoe soepel ze hun verhaal vertellen, hoe snel. De lachende gezichten in het publiek. Ik probeer ze zo goed als ik kan na te doen.

Dat ik stotter, is niet altijd duidelijk. Soms lijkt het net alsof ik een hele lange pauze neem en soms lijkt het alsof ik een woord zomaar heel lang zingend uitrek. Alsof ik een wedstrijd hou met mezelf hoelang ik over één woord kan doen. Vanmiddag liep ik vast op het woord ‘citroenglazuur’. Ik dacht dat er nooit een eind aan zou komen. We hadden het over onze favoriete taarten. Ik deed er zo lang over dat taart met citroenglazuur me ineens niet meer zo lekker leek. Soms, als ik écht vastloop, raak ik geïrriteerd door de woorden zelf, alsof ze het expres doen.

Aisha, een vriendin van mijn zusje Chloe, was vandaag op bezoek. Samen galoppeerden ze door de keuken en maakten ze *kataklop*-geluiden. Chloe is gek op paarden. In haar kamer staan zo veel paardenknuffels en hangen zo veel paardenposters aan de muren dat ik er misselijk van word. Ik ben een beetje bang voor paarden, maar dat zou ik nooit tegen haar zeggen. Ik vermijd haar kamer gewoon.

Aisha was nog nooit eerder bij ons thuis geweest. We aten spaghetti en tussendoor was ik een nieuwe grap aan het zingen (‘M-m-m-met w-w-welke hand kun je het beste schrijven-ij-ij-ijven?’) toen Aisha vroeg: ‘Waarom praat jij zo?’

Recht voor zijn raap. Ze keek me strak aan boven haar bord dampende spaghetti.

Chloe heeft het voor me uitgelegd. ‘Hij komt soms niet uit zijn woorden. Hij weet wel wat hij wil zeggen, maar het komt er verkeerd uit. Je moet gewoon wachten tot hij klaar is.’

Aisha dacht er even over na, slurpte haar spaghetti naar binnen en zei: ‘Ik vind het leuk.’ Dat was wel fijn. Ze lachte daarna ook om mijn grap: ‘Geen van beide, want j-j-je schrijft m-met een pen.’ Dat was nog fijner.

Aisha was tenminste eerlijk en vroeg het gewoon. Kinderen reageren beter dan volwassenen. Ze vragen meteen naar mijn gestotter, net als Aisha, of ze negeren het. Dat is het fijnste; als iemand het niet echt door lijkt te hebben en gewoon wacht tot ik klaar ben en begrijpt dat ik er uiteindelijk wel uit kom. Mam zegt dat een groot deel van de problemen op de wereld wordt veroorzaakt doordat mensen haast hebben en dat ik mensen help door hen te dwingen wat meer geduld te hebben.

De problemen beginnen pas echt als kinderen doorhebben wat er met me is. Als ze beseffen dat ze het tegen me kunnen gebruiken of me ermee voor de gek kunnen houden. Meestal zie ik kinderen gekke bekken naar elkaar trekken of stiekem giechelen als ik iets probeer te zeggen. Maar als iemand ernaar vraagt, zoals Aisha, vind ik dat prima. Dat heb ik liever dan de frons-glimlach waarmee volwassenen me aankijken als ik voor het eerst met hen praat. Een vrien-

delijke glimlach en een gefronst voorhoofd. Ik heb er een hekel aan als mensen zo naar me kijken. Ik wil mensen écht laten lachen, zonder frons. Ik kan altijd zien wanneer het kwartje valt. Wanneer ze begrijpen dat het een spraakstoornis is en geen keuze. Ze kijken bijna opgelucht, tevreden. Nu kunnen ze laten zien hoe goed ze met zoiets om kunnen gaan. In mijn ervaring zijn er vier soorten volwassenen:

1. De Aanspoorders

De Aanspoorders hebben een kalme glimlach op hun gezicht en zeggen steeds dingen als ‘Ga door’, ‘Interessant’ en ‘Ik snap het’. Aanspoorders zijn wel oké. Maar ze kunnen vervelend worden als ze te ver gaan. Bijvoorbeeld als ze zeggen: ‘Adem even diep in’ of ‘Ontspan’. Zeggen dat iemand moet ontspannen als diegene het zichtbaar moeilijk heeft, is hetzelfde als ‘Sneller!’ roepen naar iemand die achterna wordt gezeten door een tijger. Als je sneller zou kunnen, zou je het echt wel doen.

2. De Gedachtenlezers

Dit soort mensen komt het meeste voor. Ik vind hen heel irritant. Veel volwassenen gaan sowieso al op deze manier met kinderen om, zelfs met kinderen die niet stotteren.

Maar bij mij doen ze het ECHT vaak. Dit soort volwassenen denkt precies te weten wat ik wil zeggen en maakt ‘heel behulpzaam’ mijn zinnen voor me af. Wat ze denken dat ik wil zeggen, klopt vaak voor geen meter. Meestal ga ik maar mee in hun versie van het gesprek, omdat ik het niet nog eens wil proberen. Ik ben zelfs een keer naar de wc gegaan terwijl ik helemaal niet hoefde. De mevrouw bij de kassa van de bioscoop dacht blijkbaar dat ik wilde vragen: ‘Weet u waar de wc’s zijn?’ Eigenlijk wilde ik vragen: ‘Weet u waar de popcorn ligt?’ Ze nam me meteen mee naar de wc’s, ook al hing er een gigantisch bord met een pijl, dus ben ik maar naar binnen gegaan. Uiteindelijk heb ik niet eens popcorn gekocht. Toen ik weer in mijn stoel ging zitten, heb ik tegen mam gezegd dat ik me had bedacht. Ze zei dat ik maar een ‘rare vogel’ was. Dat gebeurt ook als je stottert. Mensen denken dat je dom of raar bent.

3. De Grappenmakers

De ergste groep mensen. Dit zijn de volwassenen die niet weten wat ze moeten doen en me daarom voor de grap nadoen. Dit gebeurt vaker dan je zou denken, geloof mij maar. Laatst ging ik naar de winkel en moest ik een oude man met een bruine pet vragen of hij mij de chocomel kon aangeven waar ik niet bij kon. Hij antwoordde met ‘J-j-j-j-j-ja, natuur-

lijk' en lachte omdat hij dacht dat hij grappig was. Ik weet niet waarom een volwassene zoiets zou doen. Ik was zo verbaasd dat ik niet eens boos werd. Toch voelde ik me rot.

4. De Wachters

De beste categorie. Hier moet je proberen bij te horen als je ooit een stotteraar ontmoet. Dit zijn de zeldzame mensen die het niet erg vinden te wachten en die net zo lang blijven staan totdat ik eruit heb gegooid waarop ik was vastgelopen. Meestal een nieuwe grap. Het kan lang duren voordat ik een grap heb verteld, al is hij nog zo kort. Zo werkt het ongeveer: hoe liever ik iets wil zeggen, hoe meer mijn stem me tegenhoudt. Dat is op zichzelf al een soort slechte grap.

Natuurlijk heb je niet alle Wachters graag tegenover je. Je hebt geen idee hoe overduidelijk je kunt zien dat iemand staat te wachten terwijl diegene dat eigenlijk niet wil. Dat is erg moeilijk. Dan wil ik het liefst zeggen: 'Ga maar gewoon doen wat je wil doen. Dit is voor niemand leuk.' Maar dat zeg ik niet, want daar zou ik nog langer over doen dan over de zin waar ik op vast blijf hangen.

Op het moment dat ik me weer naar de spiegel draai om nog een poging te doen ('Ik ben B-B-B-B...') verschijnt mams hoofd in de deuropening.

‘Tegen wie praat je, Billie?’ vraagt ze.

‘N-n-niemand,’ antwoord ik terwijl ik naar mijn spiegelbeeld wijs.

‘Goh, kon die spiegel maar praten! Wat die wel niet allemaal van je te horen heeft gekregen!’

‘W-w-wat ik tegen de spiegel zeg, is tussen mij en de spiegel. Begrepen?’ zeg ik met mijn beste gangsterstem. Mam is een goede Wachter. Maar ze heeft natuurlijk ook veel kunnen oefenen.

‘Nou, je hebt nog tien minuten om met je spiegel te kletsen, oké? Dan is het bedtijd. Morgen wordt een belangrijke dag, je kunt je nachtrust goed gebruiken.’ Ze knipoogt naar me en haar hoofd verdwijnt uit de deuropening. Was ik maar normaal, dan zou het makkelijk zijn om naar het Banink Lyceum te gaan. Ik ga alles proberen wat ik kan bedenken om van mijn gestotter af te komen en net zo normaal te worden als iedereen. Misschien zelfs béter dan iedereen. Stel je eens voor: ik zou populair kunnen worden.

‘Ken je Billie Pieters? Hij is geweldig en SUPERgrappig.’

‘Ja, iedereen wil bevriend zijn met Billie Pieters. Ik denk dat hij later beroemd wordt.’

‘Vertel nog eens een grap, Billie, kom op!’

Iedereen komt om me heen staan in de pauze, wil graag vrienden met me zijn, luistert enthousiast naar mijn grappen... als ik van mijn stotter af kan komen. Ik wil er niet aan

denken hoe mijn leven op het Bannink eruit gaat zien als me dat niet lukt.

Ik heb een lijst gemaakt van alle dingen die ik ga proberen te zeggen als een normale elfjarige. Ik maak graag lijstjes voor alles. Ik heb een supercool schriftje in de vorm van een raket, de perfecte vorm. Ik hang de papiertjes op het prik-bord in mijn kamer en streep telkens iets van het lijstje af als ik het heb gedaan, of schrijf er iets bij als ik iets nieuws heb bedacht. Mijn prikbord hangt bomvol. Ik denk dat ik binnenkort een nieuwe nodig heb. Misschien vraag ik er wel een voor mijn verjaardag. Hier een aantal van mijn favoriete lijstjes:

GRAPPEN TOP TIEN

Dit lijstje verandert continu. Op het moment staat deze grap bovenaan:

1. Hoe noem je een koe die morst? Een knoei.

ZO MAAK JE CHLOE AAN HET HUILEN

Dit lijkt een gemene lijst, maar zo is hij niet bedoeld. Chloe huilt gewoon om de domste dingen. Toen ik me een keer verveelde, heb ik er een lijstje van gemaakt. Ik moet altijd lachen als ik hem lees. Dit is nu de top drie:

1. Een scheet laten en zeggen dat zij het was.
2. Tegen haar zeggen dat eenhoorns niet bestaan.
3. Een van haar knuffels aanraken met mijn blote voet.

Dit is mijn nieuwste en belangrijkste lijstje:

MANIEREN OM VAN MIJN STOTTER AF TE KOMEN

1. Oefenen voor de spiegel

Dit is de belangrijkste tip van Joke, mijn logopedist. Ze is erg aardig, maar de sessies hebben nog niet geholpen. Sinds mijn zevende ga ik één keer per maand naar Joke. Toen ik vijf was, begon ik met stotteren. Mam denkt dat het begon toen ik bijna verdronk in het zwembad. Ik weet niet zeker of ik me echt kan herinneren dat ik onder water was of dat ik een herinnering heb verzonnen. Net zoals wanneer je je iets herinnert van een foto, maar niet uit het echte leven. Of wanneer je een verhaal al zo vaak hebt gehoord dat je denkt dat je erbij was, terwijl dat niet zo is. Dat ik met mijn voeten naar de bodem van het zwembad zoek, maar die niet kan vinden. Paniek. Trappelende benen om me heen en de gedempte geluiden van de mensen boven water. Ik hou nog steeds niet van zwemmen.

Mama denkt dat ik de dag erna ben gaan stotteren. Dat heeft ze Joke verteld. Blijkbaar stotterde mijn overgrootvader ook. Joke zegt dat het soms in de familie lijkt te zitten. Daarom geeft mam de schuld altijd aan een zwembad en een overgrootvader die ik nooit heb gekend. Ik weet het zo net niet. Ik heb filmpjes van mezelf gezien van vroeger. Dat ik de ringen droeg toen pap en mam gingen trouwen, toen was ik drie. Ik droeg zo'n klein colbertje. Er is ook een filmpje van toen ik vier was en pap een grap vertelde. Papa zegt dat ik grappen al leuk vond voordat ik ze kon begrijpen. In het filmpje zeg ik: 'Klop, klop.' Achter de camera hoor je pap antwoorden: 'Wie is daar?' Daarna zeg ik: 'P-poepie' en begin ik heel hard te lachen. Ik reageer niet eens meer als pap zegt: 'Poepie wie?' Ik rol over de vloer van het lachen omdat ik denk dat dat de grap is, ook al slaat het nergens op. Pap zegt dat het woord 'poep' me altijd de slappe lach bezorgde. Dat moet voor iedereen vervelend zijn geweest. Ik ben blij dat ik nu ouder ben en dat mijn grappen beter zijn geworden, ook al vertel ik ze niet vaak aan mensen. En pap zou me nu absoluut niet meer mogen filmen!

Ik denk dat ik de stotter op die filmpjes al hoor. Het is alleen erger geworden toen ik vijf was. Joke denkt dat het 'sterker' is geworden toen Chloe leerde praten. (Ze zegt altijd 'sterker' in plaats van 'erger'. Ik denk dat ze niet wil dat ik mijn gestotter als iets negatiefs zie, ook al is het dat wel.

Sterk klinkt beter dan erg.) Toen was de kans dat ik werd onderbroken groter. Het klinkt logischer dan het voorval in het zwembad, vind ik. Ik denk dat mama niet wil dat ik Chloe de schuld geef. Het is gemakkelijker om een zwembad of een overgrootvader de schuld te geven. Toen ik zes was, is het een tijdje weggeweest, maar het stotteren is toch weer teruggekomen. Toen zijn we naar Joke gegaan. Ik praat nu al zo'n twee jaar tegen mezelf in de spiegel, dus je zou denken dat, als het zou werken, het nu al wel geholpen had. Maar misschien helpt het wél echt en wordt het erger als ik niet meer gezellig tegen mezelf klets! Dat risico ga ik niet lopen.

2. Het boek 'Leven zonder te stotteren' van Sophie Bel lezen

Ik was samen met mam in de winkel om schoolspullen en boeken te kopen en heb het boek stiekem gekocht met mijn boekenbon toen mam op de wc zat. Ik wil niet dat mam weet hoe hard ik probeer van mijn stotter af te komen. Ze zou zich alleen maar zorgen maken en er met me over willen praten. Het was het enige boek over stotteren dat ik in de hele winkel kon vinden. Ik probeerde normaal te doen toen ze terugkwam van de wc, maar mijn gezicht vertrok helemaal en ik liep onderweg naar buiten tegen een rek aan. Ik

stootte een enorme kartonnen muis en heel veel boeken om. Mam noemde me een 'stuntel' en we moesten alle boeken weer opstapelen. Morgen ga ik beginnen met lezen.

3. Een kruidenthee drinken die ik online heb gevonden: *Matricaria Recutita*

(Probeer dat maar eens te zeggen als je stottert. Heb ik gedaan... ging niet goed.) Ik heb erover gelezen in een blog van ene John, hij stottert ook. Hij zegt dat het 'overprikkelde hersenen' tot rust brengt. Misschien heb ik daar wel last van. Ik ga de thee een maand lang elke dag drinken. Maar ik moet eerst een winkel zien te vinden die hem verkoopt. Ik ben al bij twee supermarkten geweest, maar daar hadden ze de thee niet. Ik heb mijn zakgeld opgespaard.

4. Bidden tot de spraakgoden dat Joke een magisch geneesmiddel vindt

Dit is niet echt realistisch, want dat is niet wat een logopedist doet. Ze kunnen een stotteraar niet beter maken, maar hem wel leren ermee om te gaan. Ze geven je opdrachten en ademhalingsoefeningen en vragen wat je moeilijk vindt. Niet alleen wat je moeilijk vindt om te zeggen, maar over het algemeen.

Joke is heel vrolijk en aardig. Ze heeft krullerig haar dat al een beetje grijs wordt en ze heeft altijd kettingen om die eruitzien als grote, kleurrijke snoepjes. Tot nu toe gaat het nog niet veel beter met mijn gestotter, ook al kom ik al jaren bij haar. Misschien moet ik niet alleen bidden, maar ook het huiswerk doen dat Joke me meegeeft. De vorige keer heeft ze me een boekje gegeven met allerlei personages. Het is de bedoeling dat ze me helpen onthouden wat ik kan doen om minder te stotteren tijdens het praten. Ze worden de Babbelaars genoemd. Bij elke techniek hoort een ander personage:

- Sloompie is een soort worm die je eraan herinnert het rustig aan te doen. Niet echt een originele naam, of wel?
- Softie (ook al zo geweldig) zegt dat je zachte klanken moet maken. Je creëert een zachte klank door te proberen om de sterke medeklinkers aan het begin van een woord niet uit te spreken. Alsof je te lui of te moe bent om het goed uit te spreken. Probeer maar eens 'bal' te zeggen zonder de 'b'-klank, maar het woord alsnog als 'bal' te laten klinken. Raar, hè?
- Soepele Sam voegt een lange 'uh' aan je woorden toe. Als je altijd vastloopt op woorden die beginnen met een 's', zet je er 'uh' voor. Bijvoorbeeld: uhslang in plaats van slang. Joke zegt dat mensen het niet eens merken als je

dit doet, maar het lijkt mij erg opvallend. Waarom is 'uh-slang' beter dan 's-s-s-slang'? Ik wil gewoon 'slang' kunnen zeggen, net als iedereen.

In het boekje staan plaatjes van de personages. Softie is net een gigantische sneeuwbal met een blauwe sjaal. Soepele Sam is bedoeld als 'toffe gozer'. Wie zegt er nou 'gozer'? Pff. Soms denk ik dat de volwassenen die dit soort woorden bedenken een kind nodig hebben als redacteur, zodat ze niets stoms zeggen, zoals 'toffe gozer'. Ik vind de Babbelaars eerlijk gezegd een beetje kinderachtig, maar Joke is er dol op. Ik vraag me af of ze het nog steeds over hen zal hebben als ik twaalf ben. Dat hoop ik niet. Ik wil op de middelbare school niet nog steeds aan Sloompie en Softie denken.

Morgen moet ik mijn eerste dag op het Bannink Lyceum zien te overleven. Was er maar een manier waarop ik ervoor kon zorgen dat ik niet hoeft te praten. Misschien kan ik communiceren met gebaren, net als Charlie Chaplin. Dat gaat vast goed met een stel boze tieners. 'Doe me geen pijn. Ik ben klein en zwak!' uitbeelden terwijl ze mijn hersenen inslaan.

Ik kan in elk geval ergens met een schone lei beginnen. Ik kan zijn wie ik wil zijn, niemand kent me. Misschien wordt het wel helemaal anders en maak ik veel vrienden en heeft niemand door dat ik stotter. Maar ik ben ook doodsbang,

omdat hier nog meer kinderen zijn die me kunnen uitlechten dan op de basisschool.

In groep acht was iedereen min of meer aan me gewend geraakt. Voor hen klonk ik normaal, dus kon ik het vaak loslaten. Mijn juf dat jaar, juf Jannie, ging er prima mee om. Ze gaf altijd dezelfde kinderen de beurt, dat was fijn (want ze gaf mij bijna nooit de beurt) en ze vond het niet erg als ik zat te drummen met mijn potloden (meester Alfred van het jaar ervoor vond het vreselijk! Hij zei dingen als: 'Billie Pieters, voor de tiende keer: hou op met die herrie!'). Groep acht was geweldig omdat ik de oudste was (niet de grootste, want ik ben nogal klein, maar in elk geval de oudste). De kinderen uit de klas boven ons waren naar de middelbare, dus ik werd niet meer geduwd in de rij in de kantine. Ik mocht tijdens bijeenkomsten op de speciale banken voor groep acht zitten en tijdens de pauze mochten we in het bandenpark spelen.

Aaron was mijn beste vriend op de basisschool. Nou ja, soort van. Ik weet niet of ik zijn beste vriend was, maar hij was in elk geval de mijne. Hij was elke donderdag na school bij ons omdat mijn moeder bevriend is met zijn moeder. Hij moest dus eigenlijk wel vrienden worden met mij, maar ik denk niet dat hij dat erg vond. We oefenden altijd in de tuin op strafschoppen schieten.

Toen mam en ik het Bannink Lyceum als eerste keuze

invulden op het inschrijfformulier, voelde ik me fantastisch, ook al ging de rest van mijn klas naar het Heuvelcollege.

‘Ga je Aaron niet missen?’ vroeg mam voordat ze het formulier opstuurde.

‘Ik blijf Aaron toch zien. Je ziiet zijn m-m-moeder zo vaak.’

‘Dat is waar, schat. Ik wil gewoon niet dat je je alleen voelt op je nieuwe school.’

Ik heb niet gezegd dat ik me sowieso altijd alleen voel. Dat Aaron op school niet echt met me optrok. Niemand eigenlijk. Hij probeerde in de pauze bij de coole groep te horen. Ze hingen altijd rond bij de trappen en hadden het over YouTubers, terwijl ik basketbalde met kinderen uit groep zeven. Daarom heb ik voor het Bannink gekozen, zodat ik opnieuw kan beginnen en niemand meer hoeft te zien. Ik heb ook niet tegen mam gezegd dat Aaron op donderdag niet meer langs wil komen na school.

Op de laatste schooldag kwam hij naar me toe terwijl iedereen op elkaars shirt aan het schrijven was. ‘Aangezien we nu allebei naar een andere middelbare gaan, lijkt het me beter dat we nieuwe vrienden proberen te maken. En ik mag van mam op donderdag voortaan thuisblijven als ze er niet is, dus dan zien we elkaar niet echt meer. Succes op het Bannink!’

‘O, oké,’ zei ik, ‘z-z-z-zal iik iets op jje ssshirt...’ maar hij

was alweer onderweg naar de coole groep. Maar hij is nooit gemeen tegen me geweest, niet echt, en hij heeft me nooit uitgelachen om mijn gestotter.

Andere kinderen deden dat soms wel als ik moest voorlezen in de klas of toen ik als schaap ‘*bèèèh*’ moest zeggen tijdens het kersttoneelstuk. Juf Jannie vond het de ideale rol voor mij. Ze wist dat ik van grappen hou, dus vroeg ze me een paar grappen te bedenken voor het schaap in het kerstverhaal. Het was een goed idee, want het schaap zei telkens ‘*bèèèh*’ tegen alles en iedereen en het klonk altijd logisch. Wanneer Maria bijvoorbeeld vroeg: ‘Waar is Jozef? Is hij in de herberg?’, dan wees ik naar de herberg en zei ik, als grappje, ‘*herbèèèh*’, maar ik struikelde al over de ‘h’, dus het leek nergens op.

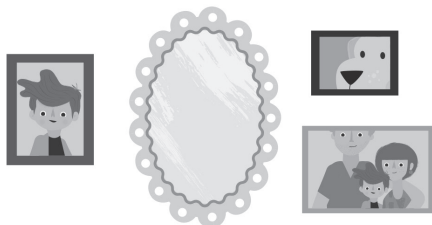
Alle kinderen uit de klas giechelden. Ik denk dat zelfs een aantal vaders en moeders stiekem moesten lachen. Dat was een van de ergste dagen op school en ik moest er de hele kerst nog aan denken. Al die mensen die niet om mijn grap lachen, maar om mij, met gemene gezichten en rollende ogen. Maar Aaron was anders. Ik keek vanachter mijn schapenmasker naar hem en hij stond gewoon te wachten totdat ik mijn ‘*baaa*’ afmaakte. Daarom was hij mijn beste vriend. Het is ook een van de redenen dat ik naar een nieuwe plek wil, waar niemand zich het kerstverhaal herinnert, of alle andere momenten dat ik niet uit mijn woorden kwam. Mis-

schien vind ik op die plek wel meer mensen zoals Aaron, die niet meelachen.

Dat is mijn grootste angst voor het Bannink Lyceum. Dat iedereen me uitlacht. Ik wil dat ze mét me lachen, om mijn grappen, niet om mijzelf. Maar ik kan geen grappen vertellen zolang ik stotter. Als ik dat wel doe, lachen ze om de verkeerde redenen, net als tijdens het kerstverhaal. Dan zou ik zelf de grap zijn.

Maar ze kunnen niet lachen om mijn stem als ze die niet horen, toch? Daarom ga ik proberen niets te zeggen. Geen woord. Totdat ik de lijst heb afgewerkt. Totdat mijn stotter weg is en ik niet Billie Pieters ben, de jongen die stottert, maar Billie Pieters, de grappigste jongen van de school.

Wens me maar succes.

HOOFDSTUK 2

Aan wie moet je nooit een boek uitlenen?

Aan een boekhouder.

Ik kijk weer in de spiegel en ik gaap. Mijn haar is net een vogelnest en ik heb slaap in mijn ooghoeken. Ik zie mijn schooluniform achter me aan de deur hangen. Het ziet er belangrijk uit, eng en spannend tegelijkertijd.

‘Goedemorgen,’ zeg ik tegen mezelf terwijl ik mijn armen boven mijn hoofd uitstrek. Dan buig ik langzaam naar voren en ik bestudeer mijn spiegelbeeld. Mijn ogen zijn niet dichtgeknepen, mijn gezicht ziet er ontspannen uit. Anders. Ineens ben ik klaarwakker. Het begint met een sprankje hoop, een vaag idee dat er misschien iets is veranderd. Dit is al vaker gebeurd, meestal voor een belangrijke gebeurtenis, als ik weet dat ik iets zal moeten zeggen. Dan laat ik me meeslepen en denk ik dat er een wonder is gebeurd.

Misschien is dat dit keer wel zo. Mijn hart begint sneller te kloppen terwijl de hoop sterker wordt. Is het zover? Ben ik vannacht genezen?

‘Ik ben Billie...’

Het lukt. Het lukt echt! Ik ben ervan af, ik ben van mijn gestotter af, net voordat ik naar school moet! Ik ben van mijn gestotter af! Dan ga ik verder, ‘... P-P-P-P-P-Pieters.’ De moed zakt me meteen in de schoenen en ik voel me echt een sukkel. Ik steek mijn tong uit naar mijn spiegelbeeld.

Soms vraag ik me af of het beter is om nergens op te hopen. Uiteindelijk word ik toch alleen maar teleurgesteld. Verdrietig trek ik mijn uniform aan terwijl mam onderaan de trap roept dat ik moet opschieten.

Na het ontbijt blijft mam maar aan mijn stropdas frunni-ken en zegt ze steeds dingen als: ‘Je ziet er zo jong uit!’ En: ‘Je bent nog te klein voor de middelbare school.’

‘Mam! Hhhou op!’ snauw ik en ik knoop mijn jasje dicht om mijn stropdas te beschermen tegen mijn moeder.

Pap glimlacht naar me vanachter zijn kom cornflakes.

Pap is nu thuis. Heel vaak. Hij heeft sinds vorige week een nieuwe baan bij de regionale omroep. Hij filmt het nieuws en het weer. Mijn vader is cameraman. Vroeger filmde hij sportevenementen, daardoor was hij héél vaak weg. Vorig jaar is hij bij de Olympische Spelen geweest. Soms leek het

alsof hij niet echt bij het gezin hoorde, niet zoals wij, hij was eerder iemand die gezellig op visite kwam. Ik heb pap en mam een keer horen ruziën in de keuken toen ik eigenlijk al in bed had moeten liggen. Ik hoorde mam zeggen: ‘Hè, Jan, het is makkelijker als je er niet bent.’ Ze klonk heel moe. Ik sloop naar beneden en ging, zoals altijd, op de onderste traprede zitten om te luisteren, totdat ik hoorde dat mam de koelkast te hard dichtsloeg en naar de deur stampte. Ik was net op tijd bovenaan de trap.

Ik heb een keer een boek gelezen over een kind van wie de ouders gingen scheiden. Dat begon met dat er ’s avonds stiekem ruzie werd gemaakt. Toen ik mijn ouders hoorde, dacht ik daar meteen aan. Ik zat in paniek op de trap en probeerde te bedenken wat ik ertegen kon doen. Ik vroeg me af of het mijn schuld was. Nu probeer ik niet aan scheidingen te denken, maar het komt altijd in me op als ik naar bed ga. Ik heb hen sindsdien niet meer horen ruziën, behalve over wie er aan de beurt is om de vaatwasser uit te ruimen, maar ik denk niet dat mensen gaan scheiden omdat ze de afwas moeten doen, of wel?

Papa zegt dat het nieuws filmen minder interessant is dan sport, ‘maar soms zijn er belangrijkere dingen in het leven, Billie’. Ik ga ervan uit dat hij ons bedoelt. Hij ziet er gelukkig uit. Ik denk dat hij blij is dat hij nu veel thuis is, en mam ook. De laatste tijd zijn ze ook vaak samen gek aan het doen.

Mam verstopte zich laatst in de wasmand om hem te laten schrikken, net als een klein kind. Ik ben blij dat ze het leuk hebben samen en dat er waarschijnlijk geen scheiding komt, maar het is alsnog een beetje gênant.

De schoolbus stopt aan het einde van de straat. Ik zei tegen pap en mam dat ze absoluut niet mee mochten om me uit te zwaaien. Ze wilden dat Chloe ook meeging met haar pompons. Zie je het voor je? Er is toch niets erger dan je kleine zusje die bij de bushalte een dansje doet met haar roze pompons terwijl je ouders ernaast staan. ‘Echt niet!’ zei ik en toen deden ze alsof ze heel verdrietig waren. Pap deed alsof hij heel hard moest huilen. ‘Maar we houden van je!’ blèrde hij.

De schoolbus is best cool. Het is een nette bus vol stoelen met zachte, fluweelachtige zittingen en hoge rugleuningen. Het is geen dubbeldekker, omdat er hier in de buurt niet veel leerlingen naar het Bannink gaan. Ik ben de enige bij de bushalte in een uniform van het Bannink. Prima.

Uit onze klas hebben alleen Sigrid Noordwijk en ik voor het Bannink gekozen. Zij is ook vaak alleen. De rest gaat naar het Heuvelcollege. Zij dragen rode truien met het logo van de school en mogen zelf kiezen wat ze eronder dragen. Ik zag een meisje met een gescheurde spijkerbroek, sneakers en roze haar in een trui van het Heuvelcollege, dus daar maakt het niet uit hoe je eruitziet. Op het Bannink is dat wel

anders. Blijkbaar krijg je daar een waarschuwing als je hemd niet netjes in je broek zit.

Het winkeltje waar ik mijn nieuwe uniform moest laten aanmeten zat achter een bruine deur op de bovenverdieping van een kleine sportwinkel. Ik vond het een heel vreemde plek om een schooluniform te kopen. Ik vroeg mam of ze soms een nep-uniform voor me ging kopen. Ze lachte zo hard dat ik haar gebitsvullingen kon zien, maar ze gaf geen antwoord. Het was niet bedoeld als grap. Soms raak ik in de war als mam moet lachen. Lacht ze me toe of lacht ze me uit? Ze lachte helemaal niet toen ik haar mijn nieuwe favoriete grap vertelde.

Wat zegt een ei dat aan het mediteren is?

Ohhhhm-elet.

Wat is er nou niet grappig aan een mediterend ei? Ik trok zelfs een gek hippiegezicht en deed alsof ik mediteerde. Ik dacht dat mam het leuk zou vinden omdat ze zelf aan yoga doet en altijd probeert mij aan het mediteren te krijgen door stomme luisterboeken aan te zetten over zweven tussen de wolken, met duffe muziek op de achtergrond. Ik word er niet bepaald ontspannen van. Eerder het tegenovergestelde. Ik word er onrustig van.

Mam woelde door mijn haar toen ik het ei-grapje maak-

te. Ik denk dat ze niet goed heeft geluisterd. Misschien moet ik nog werken aan hoe ik het grappje breng. Ik zal hem later ook aan Oma Let vertellen, ik probeer al mijn grappen op haar uit.

Oma Let keek heel trots toen ze me voor het eerst in mijn uniform van het Bannink zag. Het is marineblauw met een rode rand aan de kraag en het wapen van de school op het borstzakje. Het is een pauw, heel mooi. Ik raak het steeds even aan om te controleren of het er nog op zit. Het uniform voelt stijf en belangrijk. Ik voel me belangrijk in mijn jasje.

Ik dacht dat Oma Let zou gaan huilen toen ik voor haar stond in mijn gloednieuwe uniform. Ze raakte telkens mijn stropdas even aan. 'Een echt uniform, met een echte das. Niet zo'n sjofele trui als bij het Heuvelcollege. Ze zien er daar zo onverzorgd uit. Bij een fatsoenlijke school hoort een fatsoenlijk uniform, als je het mij vraagt.'

Terwijl ik sta te wachten bij de bushalte zie ik ze in hun 'sjofele' truien samengeperst in de andere bus zitten, onderweg naar hun eerste dag op het Heuvelcollege. Ze drukken hun handen tegen de beslagen ramen. Ik zie bekende gezichten als geesten door schoongeveegde cirkels naar buiten staren. De meiden uit de coole groep kijken allemaal naar hun telefoon. Aaron knikt kort als hij me ziet kijken. Ik voel me een beetje gek, misschien had ik toch bij hem moeten blijven, bij iedereen. Zo erg waren ze nou ook weer

niet, misschien wordt het voor mij niet beter dan dat? Op dat moment stopt mijn schoolbus bij de halte en moet ik mijn gedachten opzijzetten en aan mijn nieuwe leven gaan denken.

Er is genoeg plek in de bus, dus ga ik in mijn eentje in het midden zitten en kijk ik onopvallend om me heen. De indeling in de bus is hetzelfde als altijd: drukke kinderen achterin, de nerds voorin. In het midden met mijn tas op schoot is de perfecte plek om onopgemerkt te blijven. De basisschool was niet helemaal nutteloos. Ik heb belangrijke regels geleerd over het leven. Zo belangrijk dat ze op mijn prikbord zijn beland, zodat ik mezelf er altijd aan kan herinneren.

ZO VAL JE NIET OP

1. Niet als eerste gaan

Dan wil je te graag. Chloe wil altijd alles als eerste doen en vooraan in de rij staan, wat ze ook doet. Toen we laatst naar de tandarts gingen en de assistente vroeg: ‘Wie wil er als eerste?’ sprong Chloe op van haar stoel en riep ze: ‘IKKE!’ Alsof het leuk is als er iemand in je mond zit te wroeten. Ik haat het om als eerste te gaan, wat ik ook doe. Laat iemand anders maar in het middelpunt van de belangstelling staan, dan is niemand meer geïnteresseerd

tegen de tijd dat ik aan de beurt ben. Toen Chloe eindelijk klaar was met haar verhaal over eenhoorns, had de tandarts niet veel tijd meer over om mij vragen te stellen, dus hoefde ik niets te zeggen.

2. Niet als laatste gaan

Als je als laatste gaat, is de druk hoog, net als wanneer je als eerste gaat. Leerlingen die als laatste buiten komen in de pauze of die als laatste klaar zijn met hun toets, vallen altijd op. De uitdrukking ‘het beste voor het laatst bewaren’ zegt al genoeg. Als je geen aandacht wil trekken, moet je in het midden blijven.

3. Niet te hard niezen

Pap zingt elke keer als hij moet niezen ‘*Hatsjoe-oe-oeerend hard*’. Dat is blijkbaar een oud liedje. Mam lacht elke keer net zo hard, alsof ze het nog nooit eerder heeft gehoord. Ik schaam me dood. Hij deed het laatst ook een keer toen hij me kwam ophalen op school. Iedereen hoorde het. De dag erna was verschrikkelijk, iedereen deed telkens alsof hij moest niezen. Het was eigenlijk best grappig, maar het heeft me wel geleerd dat je nooit te hard moet niezen.

4. Niet boeren

In groep zes had Hetty Haadsma een keer ergens last van waardoor haar boeren naar rotte eieren stonken. Elke keer als ze een boer liet, begon ze te huilen en wisten we dat we onze neus moesten dichtknijpen. En eerlijk is eerlijk: het was echt de smerigste geur ter wereld. Ze is wel beter geworden, maar niemand is het ooit vergeten. Het is jarenlang gebruikt als spelletje.

‘Wat wil je liever: boeren als Hetty Haadsma of scheten die je elektrocuteren?’

‘Wat wil je liever: boeren als Hetty Haadsma of wormen in plaats van vingers?’

Een tijdlang was dit de favoriet, omdat ze niet konden kiezen wat erger is: ‘Wat wil je liever: boeren als Hetty Haadsma of praten als Billie Pieters?’

5. Niet te vaak lachen, maar wel af en toe

Te vaak lachen = je probeert er te veel bij te horen

Helemaal niet lachen = je bent heel raar

Lily van Rhijn lachte altijd heel hard, meestal om dingen die niet grappig bedoeld waren. Toen ze in de klas een gedicht voorlas over de oorlog (wat absoluut niet grappig was), be-

gon ze te giechelen. Ik kon zien dat juf Jannie het niet op prijs stelde en dat maakte het alleen maar erger.

Maar Frits Thijssen lachte nooit. De klas noemde hem raar en iedereen daagde elkaar uit om hem aan het lachen te maken. Dankzij Lily en Frits weet ik dat ik die fouten niet moet maken.

6. Absoluut geen scheten laten

Dat vergeten mensen nooit, maar dan ook nooit, meer. Dat hoef ik niet uit te leggen. Elk kind op de hele wereld kent deze regel toch wel? Als je ouder bent dan zeven jaar is een scheet laten op school een heel slecht idee. Ik heb een keer een scheet gelaten terwijl we in stilte zaten te lezen, maar gelukkig zat ik naast Alma, die heel vaak scheten laat, vooral als we bij gym moeten rekken en strekken, dus iedereen dacht dat zij het had gedaan. Ik voelde me een beetje schuldig toen iedereen zijn neus dichthield en deed alsof hij geen lucht kreeg, maar niet schuldig genoeg om toe te geven dat ik hem had gelaten.

Les één tot en met zes zijn handig voor elke elfjarige die naar school gaat. Neem ze gerust over en pas ze toe waar nodig. Nummer zeven is de strengste en belangrijkste regel. De regel die alleen voor mij geldt:

7. NIET PRATEN

Alles op de lijst kan ervoor zorgen dat je in het middelpunt van de belangstelling komt te staan. Ik wil niemand laten merken dat ik besta, daarom is niet praten het belangrijkste.

Ik heb ‘Leven zonder te stotteren’ van Sophie Bel meegenomen. Hier zou het antwoord in kunnen staan. Ik zou als een nieuw mens uit deze bus kunnen stappen. Ik hou het boek vast, sluit mijn ogen en adem diep in. Ik doe een wens. Ik kijk even om me heen om zeker te weten dat niemand me kan zien; ik heb me heel klein gemaakt. Ik wil niet dat iemand weet wat ik lees, daarom heb ik de kaft van het boek getrokken en heb ik de rest van het boek in de kaft van een oud *Griezelbus*-boek verstoppt. Ik ben alsnog bang dat iemand achter mij het ziet en over mijn schouder meeleeft. Ik kijk achter me. Niemand let op, de kust is veilig en ik sla de eerste pagina open.

Het is best saai. Er staan geen trucjes in, geen tips. Het gaat alleen maar over ‘zelfvertrouwen’. Hoe kan ik nou zelfvertrouwen hebben als ik klink als een kapotte robot? Ik durf te wedden dat Sophie Bel zelf niet stottert. Ik blader vooruit en scan de hoofdstukken door, maar ik zie nergens lijstjes, feiten of regels. Ik sla het boek met een klap dicht en een ander kind kijkt me aan. Misschien moet ik dit aan mijn ‘Zo val je niet op’-lijst toevoegen:

8. Geen plotselinge geluiden/bewegingen maken

Ik stop het boek terug in mijn rugzak, dit gaat absoluut niet werken. In elk geval niet voordat school begint. Had ik met mijn boekenbon de nieuwe *Percy Jackson* maar gekocht. Nu kan ik het tweede punt van mijn lijstje afstrepen. En dan is nummer drie aan de beurt: de thee. Ik moet alleen nog een winkel vinden waar ze die verkopen. Ik had alleen gehoopt dat er wat tips in het boek hadden gestaan die ik kon gebruiken als ze op school de presentielijst nalopen. Daar maak ik me zorgen om. Ik kan makkelijk een week mijn mond houden, behalve wanneer ik de beurt krijg. Ik heb al verschillende technieken geoefend in de spiegel. Ik geloof dat ik er alleen maar zenuwachtiger van ben geworden. Wat een stress.

Als je heel graag wil dat iets op een bepaalde manier gebeurt, gaat het altijd anders, wist je dat? Daar ben ik bang voor als ik de bus uitstap en voor het eerst het Bannink Lyceum binnenloop.

**Wat is de overeenkomst tussen
een ovenwant en iemand die stottert?
Je merkt pas hoeveel ze kunnen hebben als
ze voor hete vuren komen te staan.**

Billie Pieters is een elfjarige jongen met maar één droom: een stand-up comedian worden. Hij doet niets liever dan het bedenken van de leukste grappen en pakkende slotzinnen. Er is alleen één probleem: Billie stottert.

Op school zegt hij zo min mogelijk, en zijn grappen durft hij alleen aan zijn oma te laten horen. Maar Billie kan zich niet eeuwig blijven verstoppen. Kiest hij voor de spotlight of blijft hij liever onzichtbaar?

***De jongen die iedereen laat lachen
is een grappig en ontroerend verhaal over
vriendschap en durven zijn wie je bent.***

**'Bij het lezen kreeg ik buikpijn van het lachen!
Een hilarisch boek met een mooie boodschap!'**

**– Jonathan, 10 jaar
Lezerspanel BILLY BONES**

DIT BOEK IN DRIE WOORDEN

HUMOR

MOED

HARTVERWARMEND

